

Aan:
de leden van de
Statencommissie Omgevingsbeleid

Assen, 7 december 2009
Ons kenmerk 49/RO/2009016352
Behandeld door mevrouw K. Uilhoorn(0592) 36 56 44
Onderwerp: Boerenlandvogels

Geachte leden,

Op initiatief van uw staten is er in het voorjaar van 2008 een weidevogelsymposium georganiseerd in het provinciehuis. Naar aanleiding van dit symposium is een notitie opgesteld over de Drentse weidevogels en de mogelijkheden binnen Landschapsbeheer Drenthe en het Programma Beheer. Deze notitie is in uw commissievergadering van 1 april van dit jaar besproken. In deze brief informeren wij u over de huidige stand van zaken en de ontwikkelingen die er op dit moment spelen. Er is een verschuiving in het beleid waarneembaar naar boerenlandvogels, waartoe niet alleen de weidevogels maar ook ervogels en akkervogels gerekend worden. Ook de provincie Drenthe speelt hierop in. Een overzicht van activiteiten treft u in de bijlage aan. Een en ander betekent wel dat wij selectiever zijn geworden en middelen gericht inzetten voor kansrijke projecten.

Het provinciaal beleid voor wat betreft akkernatuur in het agrarische gebied was vooral gericht op het herstel van akkerkruiden op de essen. Het Drentse landschap kent karakteristieke essen, die van oudsher voor het telen van akkerbouwgewassen werden gebruikt. Daarnaast is het project Bloemrijke akkers al enkele jaren succesvol en is er een pilot geweest met akkerrandenbeheer in Drenthe.

De laatste jaren krijgt ook akkervogelbeheer steeds meer aandacht in Drenthe. Ongeveer twee derde van de cultuurgrond in Drenthe bestaat uit akkerbouw. Vooral de grootschalige veenkoloniale akkerbouwgebieden en de veldontginningen gooien landelijk hoge ogen voor akkervogels als patrijs, kwartel, gele kwikstaart en veldleeuwerik.



In een verkennende studie zijn verschillende akkergebieden gekwalificeerd op hun betekenis voor akkervogels. Drenthe blijkt van groot belang voor akkervogels en wil hier meer op in gaan zetten. Vrijkomende hectares (van opgeheven weidevogelgebieden) zullen worden benut voor de begrenzing van nieuwe kerngebieden voor akkervogels. Voor deze gebieden moeten collectieve beheerplannen worden opgesteld om aanspraak te kunnen maken op subsidie. Verder heeft de provincie meegefinancierd aan een onderzoek om graan in de winter over te laten staan, een mogelijkheid die inmiddels als beheerpakket in het nieuwe subsidiestelsel is opgenomen.

Akkervogels kunnen met gerichte maatregelen geholpen worden. In diverse projecten hebben boeren en vrijwilligers al aangetoond dat brede akkerranden positief bijdragen aan de vogelstand. Momenteel worden boerenerven in Zuidwest-Drenthe beoordeeld op hun geschiktheid voor typische boerenlandvogels als steenuil en boerenzwaluw, waarna maatregelen worden voorgesteld ter verbetering. Het project wordt financieel mogelijk gemaakt door de provincie Drenthe, Vogelbescherming Nederland en de Nationale Postcode Loterij.

Er komt circa € 30 miljoen aan "modulatiegeld" vanuit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid beschikbaar. Drenthe heeft in het IPO aangegeven hiervan gebruik te willen maken. Deze gelden kunnen specifiek worden aangewend voor akkervogels en zijn extra inzetbaar binnen begrensde SAN-gebieden. Vanwege deze koppeling (zesjarige overeenkomsten) wordt een forse provinciale bijdrage vereist. In het licht van de ingezette bezuinigingen zal het lastig zijn deze gelden vrij te maken. Uiteindelijk beslissen uw staten hierover.

Recentelijk is er een fraai boek verschenen van schrijver Koos Dijksterhuis en fotograaf Hans Hut over de akkervogels in Nederland en Vlaanderen, waaraan ook de provincie Drenthe een financiële bijdrage heeft geleverd. In dit boek wordt geschetst om welke vogels het gaat en welke maatregelen genomen kunnen worden om ze te beschermen. Ter informatie zenden wij dit boek, waarvan de omslagfoto in Drenthe gemaakt is, graag mee.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,


, secretaris


, voorzitter

Bijlage(n):
ga.coll.

OMVORMING PROGRAMMA BEHEER NAAR SUBSIDIESTELSEL NATUUR- EN LANDSCHAPSBEHEER

- Per 1 januari 2010 treedt het onderdeel agrarisch natuurbeheer van het Subsidiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer (SNL) in werking, als opvolging van het Programma Beheer. Dit nieuwe stelsel en de verordening zijn in het voorjaar van 2009 door de staten vastgesteld. Er wordt meer ingezet op kwaliteit voor weidevogel-, akkervogel- en landschapsbeheer. Beschikbare financiën worden zo efficiënt mogelijk en op de juiste plaatsen ingezet.
- Het Natuurbeheerplan 2009 is gebaseerd op het nieuwe stelsel en op de nieuwe verordening. Voor drie gebieden is in 2010 een collectief weidevogelplan verplicht. Gedeputeerde staten (GS) hebben Landschapsbeheer Drenthe als gebieds-coördinator aangesteld. Zij dienen samen met de boeren een beheerplan in dat wordt vastgesteld door GS en wat als uitgangspunt dient voor de subsidieverlening. Het plan bevat een inschatting van de ruimte voor het flexibele en 'last minute-beheer', bedoeld om in het broedseizoen van perceel te kunnen wisselen wanneer daar weidevogels met hun jongen verblijven.
- Voor de overige begrensde weidevogelgebieden moet in 2010 een collectief plan worden opgesteld. Kenmerk van een collectief plan is dat er vanuit de ecologie naar weidevogels wordt gekeken, in relatie met het draagvlak en de mogelijkheden in een gebied. In het plan worden doelstellingen en ambities geformuleerd. Naast het gewenste beheer bij boeren op de meest kansrijke plaatsen, kan er ook afstemming zijn met eigendommen van terreinbeheerders. Verder komen elementen naar voren als predatie (afspraken met Wildbeheereenheden), landschap (relatie openheid, predatoren, actief landschapsbeheer) en afstemming met vrijwillige weidevogelbescherming.
- Enkele van de bestaande weidevogelbegrenzingsgebieden zijn opgeheven vanwege de ontwikkeling van de weidevogelstand ter plaatse en een beperkte deelname, zoals in het beekdal van het Schoonebekerdiep en de ruime-jasbegrenzing bij Nijeveen.
- Vrijkomende hectares worden ingezet voor de begrenzing van een aantal akkervogelgebieden. Op dit moment is het gebied van Boeren met Uitzicht bij Valthermond begrensd als ruime-jasranden voor akkervogels. De eerste aanvragen zijn reeds binnen en de deelname is bijzonder goed (met ruim 100 ha aan akkerranden).
- Wij hebben een verkenning laten uitvoeren naar de betekenis van enkele gebieden voor akkervogels. In 2010 willen wij vier extra akkervogelgebieden begrenzen. Hier worden Agrarische Natuurverenigingen (ANV) bij betrokken, samen met BoerenNatuur en de Stichting Werkgroep Grauwe Kiekendief. Het ligt voor de hand dat ANV's straks zelf de gebiedscoördinatie voor hun rekening nemen.
- Drenthe heeft een bescheiden bijdrage geleverd aan een project Overblijvend graan voor vogels. De onderzoeksresultaten geven aan dat deze akkers van groot belang zijn voor overwinterende vogels. Deze kennis zullen wij toevoegen bij de criteria voor akkervogelpakketten.
- Net als voor weidevogels kunnen straks collectieve plannen voor akkervogels worden opgesteld, waarbij de begrenzing en de criteria in het Natuurbeheerplan 2010 worden opgenomen.

- Akkervogels vormen het speerpunt in de prestatieafspraken met BoerenNatuur.
- Onlangs is Landschapsbeheer Drenthe gestart met het Project Steenuil en Boerenzwaluw, twee typische boerenlandvogels. In Zuidwest-Drenthe (Uffelte en omstreken) worden 25 erven 'gescand' op hun geschiktheid voor beide soorten. Aan de hand daarvan worden maatregelen genomen om hun leefgebied te verbeteren. Uitgangspunt is het kleinschalig landschap met haar karakteristieke diversiteit zoveel mogelijk terug te brengen. Dit project wordt financieel mogelijk gemaakt door de provincie Drenthe, Vogelbescherming Nederland en de Nationale Postcode Loterij.

ga.coll.